

EU:s handlingsplan för skog

Näringsdepartementet

2006-08-28

Dokumentbeteckning

KOM (2006) 302 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om en EU-handlingsplan för skog

Sammanfattning

Kommissionen publicerade den 15 juni 2006 ett meddelande om Handlingsplan för skog. Upprinnelsen är att Jordbruks- och fiskerådet i maj 2005 gav kommissionen mandat att inom ramen för befintlig, icke-bindande skogsstrategi från 1998 utarbeta en EU-handlingsplan för skog. Kommissionen har under arbetets gång samrått med medlemsländerna. Handlingsplanen berör skogens och skogsbrukets ekonomiska, ekologiska och sociala funktioner, vilka tillsammans bildar basen för ett hållbart skogsbruk. I handlingsplanens inledning betonas att subsidiaritetsprincipen skall beaktas. Därefter följer ett antal åtgärdsförslag, främst ökade forskningssatsningar, informationsspridning och en bättre samordning av skogsfrågor internt inom kommissionen.

Regeringen har inför, och under arbetet med handlingsplanen, framfört den svenska generella ståndpunkten att EU:s insatser på skogsområdet även fortsättningsvis bör vara begränsade. I den mån åtgärder vidtas som berör skog och skogbruk, grundat på närgränsande politikområden (såsom miljö eller jordbruk), är det viktigt att subsidiaritetsprincipen respekteras och tillämpas. Regeringen anser att gemenskapsfinansiering skall koncentreras till insatser på områden där det finns ett tydligt mervärde av en gemensam politik. Regeringen välkomnar därför framför allt de generella åtgärder som rör informations- och erfarenhetsutbyte och ökad samordning inom kommissionen.

1.1 Innehåll

Rådet antog 1998 en skogsbruksstrategi för Europeiska unionen¹. Strategin utvärderades av kommissionen under 2005², och det påpekades då att strategin delvis saknade substans. I rådslutsatser från jordbruks- och fiskerådet den 30 maj 2005³ gavs kommissionen mandat att inom ramen för befintlig strategi utarbeta en EU-handlingsplan för skog. Kommissionen har därefter arbetat med att ta fram en sådan handlingsplan. Sverige och andra medlemsländer har haft möjligheten att följa arbetet, dels via ett antal arbetsgrupper, dels via den ständiga skogsbrukskommittén. Regeringen har också inkommit med skriftliga synpunkter till kommissionen.

Handlingsplanen kommer att löpa över fem år (2007–2011). En halvtidsutvärdering kommer att göras 2009 och en slutlig utvärdering 2012. En rapport till rådet och Europaparlamentet om genomförandet av handlingsplanen kommer att läggas fram 2012.

Handlingsplanen består av en kort inledning, där beaktande av subsidiaritetsprincipen poängteras. Därefter följer 18 förslag på s.k. nyckelåtgärder, fördelade på fyra övergripande målsättningar:

Att förbättra konkurrenskraften på längre sikt

1. Utreda globaliseringens effekt på konkurrenskraften för EU:s skogsbruk
2. Främja forskning och teknisk utveckling för förbättrad konkurrenskraft
3. Utbyta erfarenheter från värdering och saluföring av andra skogsprodukter och tjänster än trä.
4. Främja användning av skogsbiomassa för energiproduktion
5. Främja samarbete mellan skogsägare och förbättra utbildning och fortbildning

Att förbättra och skydda miljön

6. Bidra till EU:s fullgörande av sina åtaganden om att begränsa klimatförändringar enligt FN:s ramkonvention om klimatförändringarna och Kyotoprotokollet samt stödja anpassning till klimatförändringarnas effekter
7. Bidra till uppnåendet av gemenskapens reviderade mål om biologisk mångfald för 2010 och därefter
8. Verka för ett europeiskt skogsövervakningssystem.
9. Förbättra skyddet av EU:s skogar

¹ EGT C56 26.2.1999, s1

² KOM (2005) 84 slutlig

³ Jordbruks- och Fiskerådets 2662:a möte 30-31 maj, 2005

10. Främja miljöutbildning och miljöinformation
11. Bevara och förbättra skogarnas skyddsfunktioner
12. Undersöka potentialen hos skogar i och omkring tätorter

Att främja samordning och kommunikation

13. Stärka ställningen för Ständiga kommittén för skogsbruk
14. Stärka samordningen mellan olika politikområden när det gäller skogsfrågor
15. Tillämpa den öppna samordningsmetoden på nationella skogsprogram
16. Stärka EU:s profil i internationella skogsrelaterade processer
17. Uppmuntra användningen av trä och andra skogsprodukter från hållbart skogsbruk
18. Förbättra informationsutbyte och kommunikation

Handlingsplanens tre första målsättningar berör skogens och skogsbrukets ekonomiska, ekologiska och sociala funktioner vilka tillsammans är basen för ett hållbart skogsbruk. Åtgärderna under den fjärde målsättningen syftar till att, i avsaknad av en särskild rättslig grund för gemensam skogspolitik, bättre belysa skogsbrukets frågeställningar samt effekter av de beslut som fattas på EU-nivå inom andra politikområden och som påverkar EU:s skogsbruk.

Inom varje enskild nyckelåtgärd föreslås aktiviteter i form av studier och analyser, främjande av forskning och utbildning, ökat erfarenhetsutbyte och informationsspridning, samt utvidgad samordning mellan de delar av kommissionen som arbetar med frågeställningar som berör skogsbruket. Dessa åtgärdsförslag kompletteras med förslag på ytterligare åtgärder under varje målsättning, som medlemsländerna kan implementera självständigt inom ramen för nationella beslut.

Under 2007 kommer kommissionen att presentera ett meddelande om skogsindustrins konkurrenskraft vilket till viss del kommer att komplettera EU-handlingsplanen.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

EU:s fördrag ger inte stöd för en särskild gemensam skogspolitik. Handlingsplanen motiveras istället utifrån behov av koordinering inom och mellan olika politikområden som berör skog och skogsbruk. Handlingsplanen har inga omedelbara effekter på svenskt regelverk.

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget bedöms inte ha några budgetära konsekvenser på svensk respektive EU-budget.

2.1 Svensk ståndpunkt

Den svenska regeringen övergripande ståndpunkt är att EU:s insatser på skogsområdet även fortsättningsvis bör vara begränsade, eftersom det inte finns någon särskild rättslig grund för en gemensam skogspolitik i EU:s fördrag. För åtgärder inom områden innanför gemenskapspolitiken som berör skog och skogsbruk är det viktigt att subsidiaritetsprincipen respekteras och tillämpas. Gemenskapsfinansiering skall koncentreras till insatser på områden där det finns ett tydligt mervärde av en gemensam politik och inte där insatser kan utformas och finansieras mera effektivt av medlemsstaterna själva. Regeringen ser samtidigt behov av bättre koordinering mellan de politikområden som berör skog, inte minst vad gäller miljöpolitik, landsbygdsutveckling, den inre marknaden och försörjningsfrågor, samt forskningspolitik.

Regeringen anser att kommissionens förslag till handlingsplan är relativt väl balanserat, och välkomnar handlingsplanen. Regeringen är framför allt positiv till åtgärderna för utökad koordinering mellan kommissionens olika direktorat, informations- och erfarenhetsutbyte samt åtgärder som berör forskning. Implementeringen av de föreslagna åtgärderna får dock inte innebära ökade utgifter över EU-budgeten och åtgärder som kräver nationell finansiering skall vara frivilliga. Regeringen betonar även vikten av att kopplingen till kommissionens meddelande om skogsindustrins konkurrenskraft tydliggörs vid implementeringen av de olika åtgärderna. Nya restriktioner för skogsbruket kan medföra att skogsindustrins råvarukostnader ökar och påverka dess konkurrenskraft negativt.

Regeringen anser inte att ytterligare åtgärder, utöver de som är inkluderade i handlingsplanen, skall införas. De åtgärder som kan anses vara principiellt tveksamma i handlingsplanen ur ett svenskt perspektiv är åtgärd 8, att verka för ett europeiskt skogsövervakningssystem, samt åtgärd 15, att tillämpa den öppna samordningsmetoden på nationella skogsprogram. Regeringen vill understryka vikten av att i först hand använda befintliga fora när det gäller utökat samarbete kring övervakning av skogliga faktorer och nationella skogsprogram. Man bör i första hand nyttja befintliga strukturer och den kompetens och system som finns hos medlemsländerna och i internationella organisationer såsom FAO och inom ramen för den all-europeiska ministerkonferensen för skydd av skogar i Europa.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Samtliga medlemsländer har uttryckt sig positivt om handlingsplanen vid samrådsmöten och presentationer. Medlemsländerna delar generellt synen att handlingsplanen motiveras av behov av koordinering med många andra

politikområden som berör skog. Många medlemsländer är positiva till en förändring av EU-fördraget i riktning mot gemensam skogspolitik, och skulle ha föredragit betydligt mer utvecklade förslag i handlingsplanen. Vissa medlemsländer ville se mer långtgående åtgärder för att möjliggöra ytterligare gemensam finansiering av nationella åtgärder utöver befintliga finansieringsmekanismer inom t.ex. miljöpolitiken (LIFE+) och landsbygdspolitiken (LBU-medel).

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ekonomiska och sociala kommittén⁴ och Regionkommittén⁵ stödde i två olika yttranden under hösten 2005 kommissionens förslag att utarbeta en handlingsplan för skogsbruk. Båda kommittéerna pekar på behovet av samordning för att kunna ta full hänsyn till skogsbruket i arbetet med frågor inom andra politikområden som berör skogsbruket. Samtidigt betonar man vikten av att subsidiaritetsprincipen tillämpas.

I betänkande från 16 februari, 2006 stödde EU-parlamentet⁶ kommissionens initiativ att i enlighet med rådets (jordbruk och fiske) slutsatser i maj 2005 utarbeta en handlingsplan för hållbart skogsbruk i EU. Parlamentet menar att EU saknar en rättslig grund för en gemensam skogspolitik, men att gemenskapspolitiken inom andra områden har inflytande på skogen. Parlamentet påpekade att utgångspunkten för allt beslutsfattande som påverkar de europeiska skogarna måste vara att de europeiska skogarna ser väldigt olika ut. Europaparlamentet angav via ett antal ”strategielement” en rad områden som bör beröras. Kommissionens nu presenterade handlingsplan med de föreslagna 18 nyckelåtgärder motsvarar väl innehållet i dessa strategielement.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Remissbehandling av handlingsplanen pågår.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen har under juni 2006 presenterat handlingsplanen vid två olika tillfällen, dels för jordbruksrådet, dels för den ständiga skogsbrukskommittén och EU:s skogsdirektörer. Vid båda tillfällena har medlemsländerna haft initiala diskussioner kring handlingsplanen.

⁴ EUT C28 3.2.2006, s. 57

⁵ EUT C115 16.5.2006, s84

⁶ 2005/2054(INI), (A6-0015/2006 slutlig version)

Finland planerar att under sitt ordförandeskap ta fram rådsslutsatser om handlingsplanen under hösten 2006. Förberedande arbete inför rådsslutsatserna kommer att äga rum i rådsarbetsgruppen för skog. Kommissionen avser att efter det att rådsslutsatser är överenskomna, initiera implementeringen av handlingsplanen genom att presentera ett utkast till arbetsplan för 2007 för Ständiga kommittén för skogsbruk (nyckelåtgärd 13).

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Skogspolitik ingår inte i EG-fördraget. Det finska ordförandeskapet planerar att rådsslutsatser skall beslutas om handlingsplanen. Rådsslutsatser antas genom konsensus.

3.3 Fackuttryck/termer

<u>FAO:</u>	Förenta nationernas Food and Agriculture Organisation
<u>LIFE+</u>	Europeiska gemenskapens fond för naturvårdsåtgärder
<u>LBU-medel</u>	Medel från europeiska gemenskapens fond för landsbygdsutveckling